

Duševní vlastnictví (Bi 2900)

VIII.

Duševní vlastnictví Masarykovy univerzity II. (nechráněné DV, autorská díla)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

2

Duševní vlastnictví na MU

Vnitřní pravidla pro duševní vlastnictví na MU

- směrnice rektora č. 8/2009 „**Duševní vlastnictví na Masarykově univerzitě**“
- předmětem této směrnice je úprava ochrany a využívání duševního vlastnictví na Masarykově univerzitě a stanovení práv a povinností souvisejících se vznikem, ohlášením, evidencí, ochranou, užíváním a komerčním využíváním práv k předmětům duševního vlastnictví

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Duševní vlastnictví na MU

Obecná charakteristika duševního vlastnictví na MU

- vzniká ze vzájemné spolupráce mezi členy akademické obce (akademickými pracovníky a studenty) a neakademickými pracovníky MU, případně dalšími subjekty
- jde především o:
 - **1. průmyslové vlastnictví**
 - **2. nechráněné duševní vlastnictví**
 - **3. autorská díla**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

4

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nechráněné duševní vlastnictví

- duševní vlastnictví chráněné **obchodním zákoníkem**, tj. duševní vlastnictví, které nelze chránit zápisem do určitého rejstříku a současně není ani autorským dílem:
 - **nezapsaná označení**
 - **obchodní tajemství**
 - **důvěrné informace**
 - **know-how**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nezapsaná označení

- i tzv. nezapsané „ochranné známky“ jsou chráněny zákonem (např. zákon o nekalé soutěži)
- v praxi často dochází k situaci, kdy subjekt běžně používá pro své výrobky či služby určité označení, které z jakýchkoli důvodů nezaregistroval jako OZ
- pokud si jiný subjekt přihlásí jako OZ označení, které je stejné nebo zaměnitelné s běžně používaným (ale nezapsaným) označením, může se jeho majitel za určitých podmínek hájit

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nezapsaná označení

- základní podmínky pro úspěšné podání námitek proti přihlášce OZ ze strany majitele nezapsaného označení:
 - **užívání** označení, které není zapsáno v rejstříku OZ, ani není k zápisu přihlášeno
 - právo k tomuto označení muselo vzniknout již **před datem** podání přihlášky napadené OZ
 - označení je užíváno pro výrobky a služby **podobné** těm, které obsahuje seznam výrobků a služeb přihlašované OZ
 - nezapsané označení **nemá** jen místní dosah

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Obchodní tajemství

- upraveno obchodním zákoníkem
- je obecným pojmem pro skutečnosti **obchodní** (databáze), **technické** (např. projektová dokumentace) a **výrobní** (např. technologický postup) **povahy** související s podnikem
- zákonem chráněno od samého počátku svého vzniku
- jakmile určitá skutečnost přestane zákonně znaky obchodního tajemství kumulativně naplňovat, přestává být obchodním tajemstvím a není nadále jako obchodní tajemství ze zákona chráněna

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Obchodní tajemství - pojmové znaky

- skutečnosti mají **reálnou** nebo alespoň **potenciální materiální** či **nemateriální** hodnotu (vyzrazení OBCHT proto musí mít alespoň potenciální negativní dopad na hospodářský výsledek majitele)
- **nesmí být** v příslušných obchodníchruzích **běžně dostupné** (nesmí být zveřejněny např. ve veřejně přístupném registru, mohou být však dostupné např. v odborných kruzích)
- mají být dle vůle podnikatele **utajeny**, ten jejich utajení **zajišťuje** (smluvní, materiální či organizační opatření, z nichž je zřejmé, že usilují o utajení skutečností tvořících OBCHT a tímto je chrání před neoprávněným sdělením, zpřístupněním nebo využitím jinou osobou)

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Obchodní tajemství

- skutečností **obchodní povahy** je třeba rozumět např. seznamy zákazníků, nákupní prameny, seznam zástupců, bilance, obchodní plány, vzorky, vzorkové kolekce, cenové kalkulace, obrat jednotlivých prodejen, náklad časopisu...
- skutečností **výrobní povahy** jsou nepatentované vynálezy, knihy receptů, modely, výsledky pokusů, zvláštní výrobní metody apod.

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Důvěrné informace

- pojem upraven obchodním zákoníkem
- důvěrné informace jsou chráněny ve spojení s činností statutárního či kontrolního orgánu obchodní společnosti nebo **v rámci uzavírání smluv** podnikatelem (na MU např. MTA - např. smlouva o poskytnutí biologického vzorku jiné instituci)
- povinností zavázaných osob je zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu
- nutné je výslovné **označení** informací za důvěrné (písemně)

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Know-how

- dle obč. zákoníku patří mezi tzv. „jiné majetkové hodnoty“
- **soubor** poznatků, dovedností, zkušeností a zručností výrobní, technické, provozní, obchodní, vědecké, výzkumné nebo jiné povahy, které **nejdou všeobecně známé nebo dostupné**, jsou **podstatné, popsatelné** (lze je písemně zachytit) a **komerčně využitelné**
- je většinou součástí obchodního tajemství (OBCHT může zahrnovat i jiné skutečnosti, které nespádají pod know-how)

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Know-how

- pod pojem know-how lze přiřadit i předměty **průmyslového vlastnictví**, jako jsou vynálezy (chráněné jinak patenty) a technická řešení (chráněná jinak užitými vzory) - na ochranu těchto předmětů nelze ale spoléhat, jelikož jejich uvedením na trh se stanou veřejně dostupnými a tudíž nechráněnými
- know-how bývá součástí obchodních a licenčních smluv

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nakládání s nechráněným DV na MU

- pokud byl předmět práva k nechráněnému duševnímu vlastnictví (tj. k DV chráněnému obchodním zákoníkem) vytvořen v rámci pracovního poměru nebo jiného obdobného pracovněprávního vztahu s MU, náleží právo k tomuto DV Masarykově univerzitě, není-li dohodnuto jinak

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nakládání s nechráněným DV na MU

- zaměstnanci a studenti Masarykovy univerzity jsou ve spolupráci s Centrem pro transfer technologií MU povinni podniknout veškeré kroky, které na nich lze spravedlivě požadovat, aby udrželi, zachovali a ochránili práva z nechráněného DV pro Masarykovu univerzitu
- při uzavírání smluv jsou zaměstnanci MU povinni dbát na to, aby byla ujednání specifikující nechráněné DV přesně vymezena

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nakládání s nezapsaným označením na MU

- zaměstnanci jsou povinni zjištěná porušování práv MU oznámit odpovědným pracovníkům MU, ti jsou povinni zjištěná porušení práv zadokumentovat a zahájit kroky k nápravě závadného stavu dle zákona

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nakládání s obchodním tajemstvím na MU

- vedoucí zaměstnanci MU, na jejichž pracovišti se s obchodním tajemstvím nakládá, jsou povinni:
 - stanovit rozsah skutečností, které MU považuje za OBCHT
 - stanovit konkrétní zaměstnancům práva přístupu k OBCHT
 - seznámit příslušné zaměstnance s určením skutečností, které MU považuje za OBCHT, a s jejich právy a povinnostmi při jejich ochraně
 - odpovídajícím způsobem zajistit utajení OBCHT
 - je-li nutné seznámit s OBCHT osoby mimo MU, předem s nimi uzavřít dohodu o ochraně těchto skutečností

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nakládání s důvěrnými informacemi na MU

- zaměstnanci jsou povinni při uzavírání smluv s druhými stranami v textech smluv dbát na přesné označení důvěrných informací

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Nakládání s know-how na MU

- vedoucí HS je odpovědný za co **nejpřesnější zachycení** veškerého know-how do objektivně vnímatelné podoby (text, grafický záznam, tabulka...) a **předání** těchto informací CTT
- pokud vedení HS rozhodne o komercializaci know-how, CTT se může podílet na spolupráci při této komercializaci
- know-how musí být jako nehmotný majetek uvedeno do stavu způsobilého k užívání, tj. oceněno a zaevidováno

Nechráněné duševní vlastnictví MU

Mičenlivost

- veškeré informace o nechráněném duševním vlastnictví MU (duševním vlastnictví chráněném obchodním zákoníkem) jsou důvěrné a třetím osobám mohou být sdělovány pouze tehdy, je-li jejich ochrana smluvně zajištěna

Duševní vlastnictví na MU

Obecná charakteristika duševního vlastnictví na MU

- vzniká ze vzájemné spolupráce mezi členy akademické obce (akademickými pracovníci a studenty) a neakademickými pracovníky MU, případně dalšími subjekty
- jde především o:
 - 1. průmyslové vlastnictví**
 - 2. nechráněné duševní vlastnictví**
 - 3. autorská díla**

Autorská díla na MU

Autorské dílo

- dílo literární, jiné umělecké dílo a **dílo vědecké**, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora, a je trvale nebo dočasně vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě (včetně podoby elektronické)
- např. díla slovesná, hudební, dramatická, choreografická a pantomimická, fotografická, audiovizuální, výtvarná, architektonická, díla užitého umění a kartografická, počítačový program, dílo vzniklé tvůrčím zpracováním díla jiného (včetně překladu do jiného jazyka), sborník, databáze

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Autorská díla na MU

Školní dílo

- dílo, které student MU vytvořil ke splnění studijních povinností
- za školní dílo se obdobně považuje také dílo vytvořené účastníkem celoživotního vzdělávání, resp. uchazečem o složení rigorózní zkoušky
- např. bakalářské, diplomové, dizertační práce

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Autorská díla na MU

Zaměstnanecké dílo

- dílo, které autor vytvořil z podnětu a pod vedením MU ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního vztahu k MU
- za zaměstnanecké dílo se považuje i **kollektivní dílo**, tj. dílo, na jehož tvorbě se podílí více autorů, které je vytvářeno z podnětu a pod vedením MU a uváděno na veřejnost pod jménem MU, přičemž příspěvky zahrnuté do takového díla nejsou schopny samostatného užití

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Autorská díla na MU

Nakládání s autorskými díly na MU

- **autor**: fyzická osoba, která dílo vytvořila; v případě díla souborného jako celku též fyzická osoba, která je tvůrčím způsobem vybrala nebo uspořádala
- Masarykova univerzita **vykonává** svým jménem a na svůj účet autorova **majetková práva** k autorským dílům, která jsou zaměstnaneckými díly
- musí být **nesporné**, že dílo vytvořené zaměstnancem je zaměstnaneckým dílem

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Autorská díla na MU

Nakládání s autorskými díly na MU

- Masarykova univerzita **nevykonává** majetková práva k zaměstnaneckým dílům, která vznikla za účelem **publikace v odborných časopisech** - autoři těchto děl jsou oprávněni tato díla užívat a udělovat třetím osobám oprávnění k užití těchto děl (tj. podepisovat licenční smlouvy s nakladatelstvím)
- má-li autor za to, že MU nevykonává majetková práva k jeho zaměstnaneckému dílu vůbec, nebo je vykonává nedostatečně, má právo požádat o **udělení licence** na dílo

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Autorská díla na MU

Nakládání s autorskými díly na MU

- Masarykova univerzita může postoupit právo výkonu majetkových práv k zaměstnaneckému dílu třetí osobě pouze s **předchozím svolením autora**
- pokud pracoviště zhotovuje počítačové programy a databáze, audiovizuální a kartografické dílo nebo jiné autorské dílo na základě **objednávky třetí osoby**, musí o tom být všichni autoři informováni a musí být zajištěn jejich souhlas s postoupením majetkových práv na třetí osobu ještě před započítím práce na díle nebo vývoje software

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Autorská díla na MU

Nakládání s autorskými díly na MU

- pokud vedení HS rozhodne o komercializaci tohoto DV (zaměstnaneckého díla), CTT se může podílet na spolupráci při této komercializaci
- v případě rozhodnutí o komercializaci musí být toto DV jako nehmotný majetek uvedeno do stavu způsobilého k užívání, tj. oceněno a zaevidováno

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Autorská díla na MU

Nakládání s autorskými díly na MU

- v případě **školních děl** (zejména diplomové, dizertační a obdobné práce) je MU oprávněna takové dílo užit pouze **nevýdělečně** a jen ke své **vnitřní potřebě**, pro ostatní účely má MU za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití takového díla s autorem díla
- odpírá-li autor školního díla udělit MU svolení bez závažného důvodu, může se MU domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ
Tato prezentace je spolufinancována
Evropským sociálním fondem
a státním rozpočtem České republiky

Autorská díla na MU

Nakládání s autorskými díly na MU

- není-li sjednáno jinak, **může** autor školního díla své dílo užít či poskytnout třetí osobě licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy MU
- získá-li autor školního díla v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence na ně třetí osobě **majetkový prospěch**, MU (vedoucí HS) s ním uzavře dohodu o přiměřeném příspěvku na úhradu nákladů vynaložených MU na vytvoření tohoto díla

Nechráněné DV a autorská díla

Základní právní předpisy

- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)